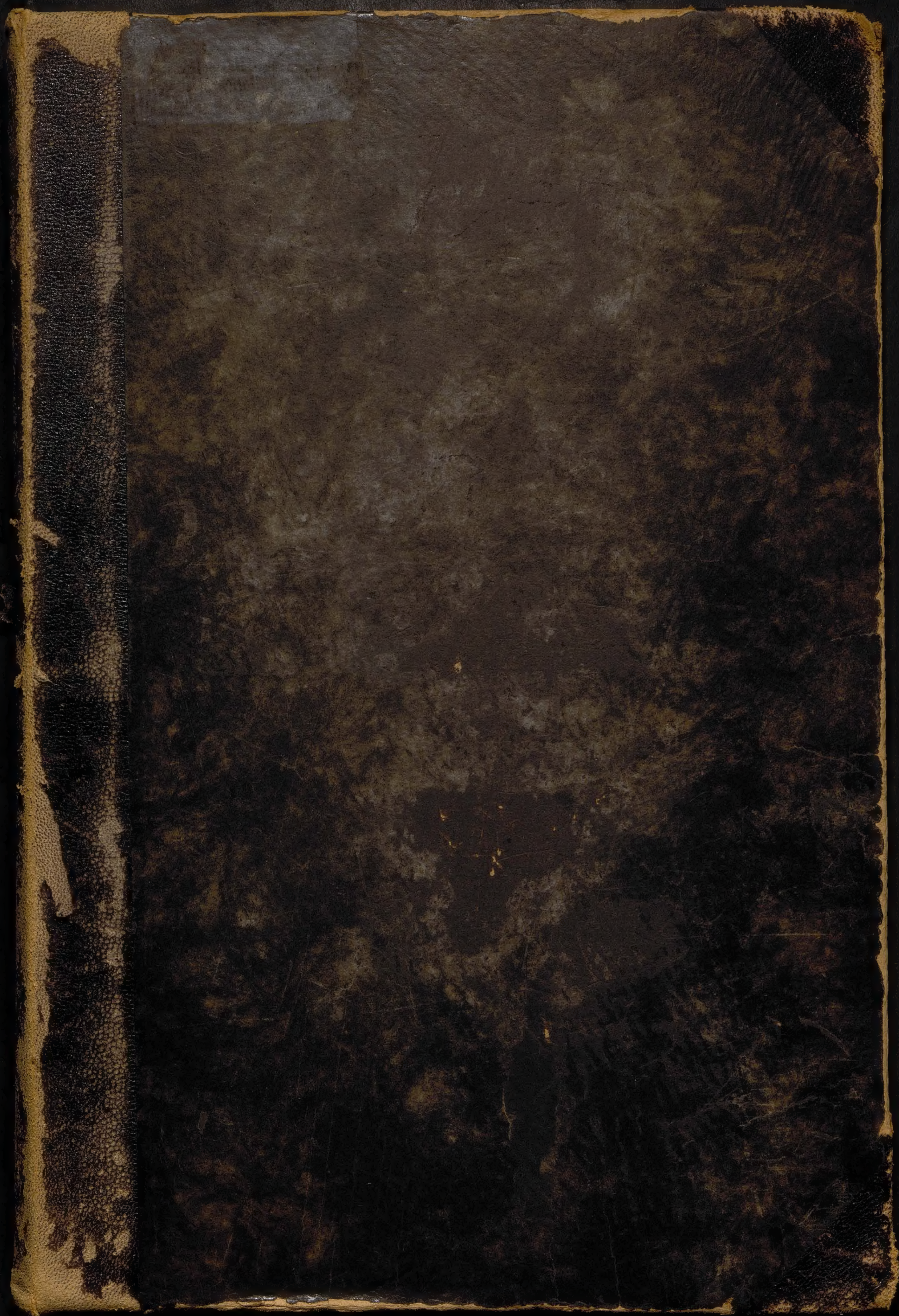

V
B
J
C
15027

Sejm czteroletni. Tom I.

Mowy, ustawy i pisma z r. 1788 – 1789.

R. 1788.

27.) Stroynowski Waleryan 33. 14/XI 88. 34. 25/X. 88

28.) Suchodolski Wojciech 35. 7/X 88; 36. 11/XII. 88 67. 16/II 89
45. 3/XI 88 68. 10/III. 89. 69. 4/VIII 89

29.) Suchorzewski Jan 37. 8/X 88,

30.) Szembek Krzysztof bp. 38. 27/X. 1788.; 39. 13/XII 88; 40 15/XI. 88

31.) Żabiełło Szymon 41. 3/XI. 88; 42. 24/X 88

32.) Zaleski 43. s. l. d. [1788]

33.) Załuski Teofil hr. 44. 27/X 88; 46. 19/XII 88

Rok. 1789

34.) Butrymowicz Mateusz: Reforma żydów 47. s. d.

35.) Chromiński Kazimierz: Wyłuszczenie praw żydów w Warszawie. 48.

36.) Czetwertyński Janusz 49. 31/III.

37.) Krasiński Adam bp. 50. 28/VIII.

38.) Lustracya dymów i podanie ludności 51. 22/VI.

39.) Ożarowski Piotr 52. 30/I; 53. 15/I.

40.) Poniński Adam: [Pozwy przed sąd sejm.] 54. 26/VIII. M. 55. 29/VIII.

41.) Prawa względem ofiary na powiększenie sił kraj 56. 4/IV.

42.) Prośby m. Krakowa 57. 58. 59. 60. 61. 62.

43.) ~~Uwia~~ Sposób dawania rekrutów w Koronie i W. X. Lit. 63. 7/XII.

44.) Suplika gromady Starostwa Młodzieszyńskiego 70. 8/X.

45.) Turski Wojciech 71. 29/VIII.

46.) Uwagi nad prośbą żydów do Stanów 72.

47.) " [w sprawie oddalenia stanu wojsk. od przywileju obywatelstwa w Polsce 73. s. d 1789.

48.) Wielogłowski Józef 74. 12/I.

GŁOS

JASNIE OSWIECONEGO XIĄZĘCIA JEGOMOSCI

PUŁTUSKIEGO

KRZYSZTOFA

SZEMBEKA

BISKUPA PŁOCKIEGO

O mieyſcu Kommiſsyi Woyſkowey, Dnia 13. Xbra 1788. Roku.

Postać rządney Rzpltey tam mi ſię wyſtawia: gdzie Stany Jey, na których cała ufność Narodu wſpiera ſię, zoſtaią w wadze przyzwoitey między ſobą, żaden ze Stanów niema intereſsu własnego, któreby go z wiązku wypierał, żaden przewagi nie bierze, owſzem, ieden drugiemu ieſt na pomocy i potrzebie.

Pod temi Stanami Magiſtratury zwierzchne wykonywaiące, podzielone lubo będąc na oſobne obowiązki, różnią ſię między ſobą podziałem uſługi publiczney, ſą iednak ku iednemuż celu obrócone, dobra, ſiły, bogactw, i ſzczęśliwość Narodu, bez przechodzenia w zaiemnych ſobie granic, czego naywyżſza dozorcza władza przeſtrzęga.

Podług tych początkow, rozważaiąc uchwaloną oddzielną Kommiſsyą z władzą zwierzchnią nad Woyſkiem, żądałbym widzieć ią umieſzczoną wrzędzie innych Magiſtratur równie oddzielnych, bliżey boku W, K Mci Pana Mego Miłł: gdzie z nim złączone Narody tey Rzpltey pilnują całości Kraiu, iego ſwobod i beśpieczeńſtwa.

Użycie Woyſka odporne, może częſto wypaść nieſpodziewanie; i ruſzenie iego z datnością w razie, może dependować od momentu. Miniſterium W. K. Mci albo inna zwierzchność polityczna Kraiowa przy boku Jego, będąc z Urzędu pierwſzą na ſtraży beśpieczeńſtwa, i ſpokoyności Rzpltey, przez korrelacye Gabinetowe, naypierwiey wiedzieć i uwiadomić powinna o potrzebie nagłey w razie ruſzenia części Woyſka w iaką ſtronę dla obſerwacyi; albo oſtrzeżenia go do gotowości, niżeli Rrzplta przez Seym złożony, weźmie rezolucyą na przypadek.

Ztąd wypadną potrzebne konferencye, i porozumienie ſię, między Kommiſsyą naywyżſzą Woyſkową, i władzą dozorczą rządo-

rządową między Seymem a Seymem. Z tych porozumień poydą rezolucye dokładnieysze, i ostróżnieysze na wszystko, a to z łatwieyszey między sobą umowy, niżeli pismami przez Kuryerów i posłannikow, gdyby taż Kommissya była oddalona mieyscem; iako też exekucya wydanych Rezolucyi, nastąpiłaby prędsza i pewnieysza od przeięcia.

Inaczey dosyćby było nieprzyiacielowi zewnętrznemu, zabrać sztuką zręczności Kommissyą oddaloną, albo ią przerznąć i odciąć (ieszcze niewiadomą przypadku) od Rządowey Administracyi, żeby całą subordynacyą zwierzchnią Woyskową zniszczyć, i naywiększe siły uzbroione przez to, zrobić nieużyteczne nalezach; zgoła zabieraiąc władzę nad Woyskiem, tym samym mieć Woysko uięte mocą swoią.

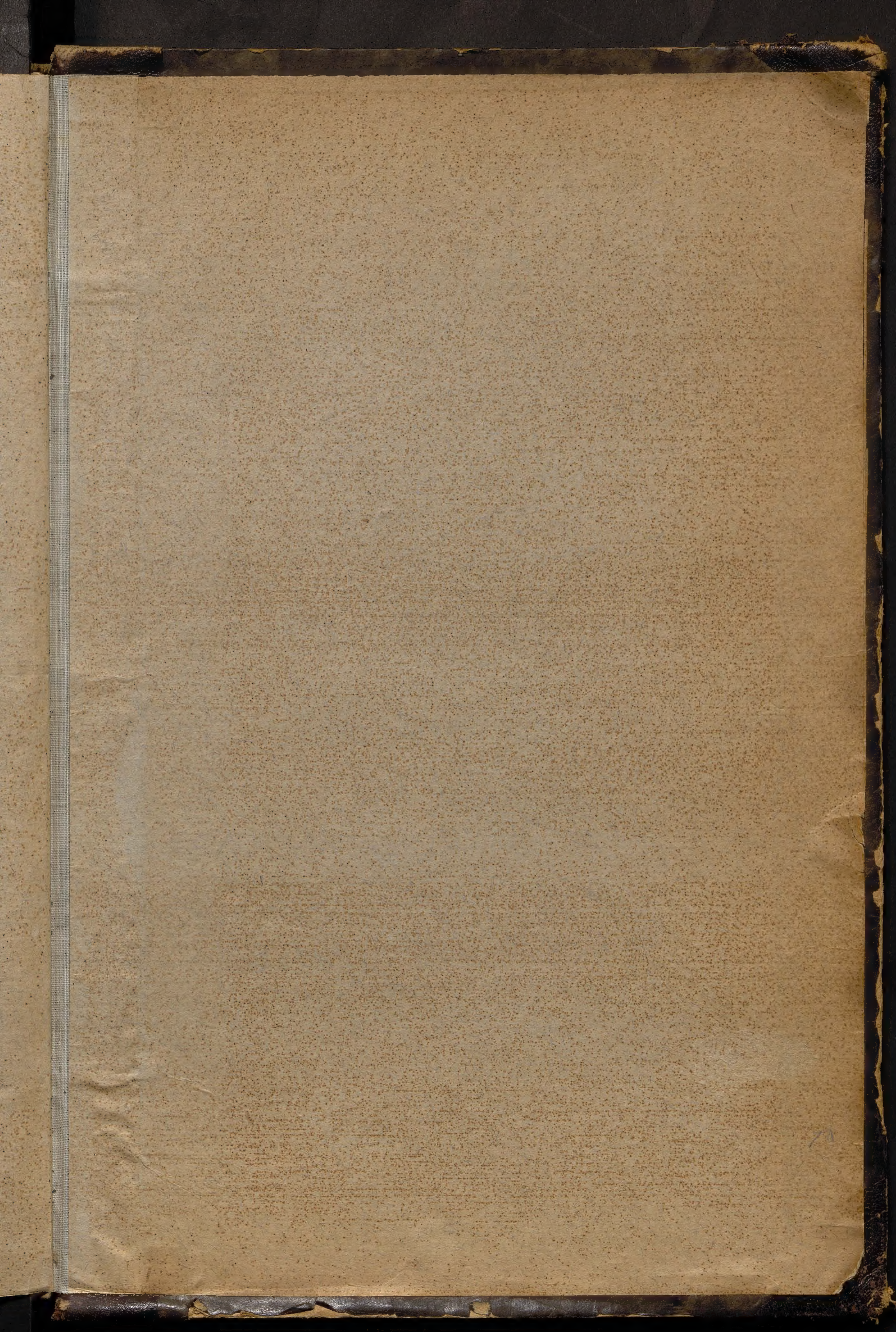
Prócz dotkniętych odemnie w krótkości przyczyn, z których sądzę o potrzebie zbliżenia tey Kommissyi do mieysca władzy naywyższey dozorczey nad Magistraturami, (o którey w innym czasie mówić sobie życzę) przydać należy, że często zdarzać się mogą zachody Ekonomiczne, między Woyskiem a Skarbem. Czyliż nie łatwiey na tenczas, w iednymże mieście takowe potrzeby ułożyć się i zaspokoić mogą między wzaiemnemi Kommissyami, przez wspolne między sobą znoszenie się i konferencye, niżeli przez Listy i Noty w odległość posyłane.

Z takowych tedy powodów tak z strony dobrego składu rządowego, zbliżeniem Magstratur, pod iedenże dozor publiczny; iakoteż przez uwagę na łatwieysze użycie, w przypadkach groźnych dla Rzpltey Jey sił zbroynych; Nakoniec, z wypadaiących często potrzeb Ekonomicznych dla Woyska, iestem w zdaniu, ażeby Kommissya Woyskowa odbywała się w Warszawie iako Mieście Rezydencyonalnym W. K. Mci, a z Alternaty kadencyi Seymu trzeciego, w Wielkim Xięstwie Litt: w Grodnie, a to podług iuż zaszłego Prawa dla tey kadencyi. O gdybyć iednak tylko, przez sam czas Seymu agituiącego się tamże, za zezwoleniem Prześ: Prowincyi W. X. Litt: a to z wyrażonych odemnie powodow; co iest prozbą moią, nie zdaniem.

---

w *WARSZAWIE*

w Drukarni Nadwor: Jego Królewskiey Mci, i P. K. E. N.

SEJM

CZTEROLETNI

MOWY USTAWY

I PISMA

I

1788-89